

Inpassingsplan Heistraat 10, Berghem

mei 2017

project	Inpassingsplan Heistraat 10, Berghem
opdrachtgever	Mw. Voets
datum	mei 2017
opsteller	John Jansen (John Jansen Landschapsarchitectuur)

INLEIDING

Sanne Voets is regerend wereld- en Paralympisch dressuurkampioen. Haar huisadres aan de Heistraat 10 in Berghem is in 2006 aangekocht met de bedoeling hier haar trainingslocatie te realiseren, zodat zij kon bouwen aan het waarmaken van haar sportieve ambities. Het is de plek waar ze dagelijks traint met haar twee paarden. Er is dan ook sprake van een kleinschalige, hobbymatige paardenhouderij, die niet gericht is op het genereren van omzet en waar het rijden gericht is op de amazone. Op deze plek heeft zij op dit moment de beschikking over alle noodzakelijke voorzieningen.

Bij de inrichting van het perceel is rekening gehouden met Sanne's fysieke beperking, die het voor haar noodzakelijk maakt dat de voorzieningen geconcentreerd zijn op het perceel. Daarnaast is gekozen voor positionering en materiaalgebruik dat passend is bij het landschap.

Langs de locatie loopt een fietspad dat de verbinding vormt tussen de Heistraat en het direct ten zuiden van de locatie gelegen bosgebied, Herperduin. Het fietspad wordt met name toeristisch gebruikt: mensen laten er de hond uit, wandelen er, lopen hard en fietsen. Sanne's trainingen te paard doen veel voorbijgangers even stoppen om te kijken.

Aanleiding

De genoemde gerealiseerde voorzieningen passen niet binnen het vigerend bestemmingsplan. Het huidige bouwblok wonen voldoet niet om de noodzakelijke voorzieningen in te passen. Het voorliggende landschappelijk inpassingsplan maakt deel uit van de procedure om het bestemmingsplan te herzien zodat Sanne op deze plek kan blijven wonen en trainen voor de Paralympische Spelen van 2020 in Tokyo en daarna. Tegelijkertijd moet het plan leiden tot goede inpassing van de voorzieningen, waarbij sprake is van een meerwaarde voor het landschap

Luchtfoto van de locatie

FOTO'S LOCATIE

De woning aan de Heistraat

Rijbak met haag en verlichting

Bestaande beplanting aan de oostzijde op het perceel, gezien vanaf de Heistraat

Schuurtje met de paardenwagen

Stapmolen

Bestaande opslagschuur

BENODIGDE VOORZIENINGEN EN HUIDIGE SITUATIE

De benodigde voorzieningen zijn, voor het uitoefenen van de paardensport op hoog niveau, de volgende.

Stalling

In de eerste plaats is het noodzakelijk te zorgen voor een veilige en voldoende grote stal. Hier vinden de paarden hun rust en kunnen zij gemakkelijk liggen en draaien. Ze worden er gevoerd en kunnen onbeperkt vers water drinken. Per paard wordt uitgegaan van een minimale stalgrootte van 10m²¹. Voor de verzorging van de paarden is een wasplaats een aangeraden faciliteit, eventueel uitgevoerd met een solarium ter bevordering van de bloedsomloop voor en na de training in koudere periodes.

Beweging

Beweging is essentieel voor de gezondheid van een paard. Beweging bevordert de circulatie in het bloedstelsel en het lymfestelsel, waardoor beide effectief werken. De circulatie van lichaamsvloeistoffen bevordert ook de spijsvertering en het afvoeren van afvalstoffen, onder andere via zweet. Het ademhalingsstelsel wordt beter ontwikkeld, waardoor ook de aanvoer van zuurstof naar spieren verbetert. De spieren worden gestimuleerd, waardoor ze soepel worden en in goede conditie blijven¹.

Om paarden op hoog niveau te kunnen uitbrengen in de sport, is het dan ook essentieel ze dagelijks voldoende beweging te geven. Dat gebeurt in de vorm van training, onder het zadel dan wel in de molen, en daarnaast vrije beweging. De ruimtes die hiervoor worden ingericht en gebruikt zijn de buitenrijbaan (ten behoeve van training), de stap-/trainingsmolen (ten behoeve van training) en de paddocks en weide (ten behoeve van vrije beweging).

Buitenrijbaan

De buitenrijbaan is een niet-overdekte piste voorzien van een bewerkte/aangepaste bodem waar naast training en africhting van het paard eveneens toetsing van prestaties van de combi-

natie paard en ruiters in diverse disciplines kan plaatsvinden.

De afmetingen van de officiële wedstrijdrijbaan op het niveau waarop Sanne haar sport beoefent zijn 20x60m². In Nederland wordt deze afmeting gebruikt bij KNHS dressuurwedstrijden vanaf de klasse Z1. Om zich hiervoor optimaal te kunnen voorbereiden is het noodzakelijk dat ook Sanne's trainingsrijbaan dezelfde afmetingen heeft.

Voor het behoud van de bodem wordt een gecombineerde paddock en buitenrijbaan afgeraden. Voor buitenrijbaanverlichting is een minimale masthoogte van 8 meter vereist. Dit is noodzakelijk om een goede lichtspreading in de rijbaan te waarborgen¹.

Een dressuurspiegel biedt directe visuele feedback tijdens de training. Door plaatsing van dressuurspiegels kan de ruiters of amazone tijdens de training zien hoe het paard op dat moment beweegt. Deze feedback maakt de trainingen effectiever en de ruiters of amazones bewuster van zijn of haar handelen en de invloed daarvan op het paard. De dressuurspiegel is derhalve een belangrijk instrument bij de training.

Stap-/trainingsmolen

Het gebruik van een stap- /trainingsmolen maakt onderdeel uit van de training van een paard. Het is een ruimte (eventueel overdekt) in de vorm van een cirkel, waar meerdere paarden tegelijk kunnen stappen door middel van aansturing via een computergestuurde bedieningskast. Met een trainingsmolen is het mogelijk een deel van de basistraining uit te voeren. Dit betekent niet alleen een besparing op menselijke arbeid maar ook bijvoorbeeld dat meer aandacht kan worden besteed aan individuele wedstrijdgerichte training. Een trainingsmolen kan eveneens nuttig zijn voor geblesseerde paarden.

Aanbeveling doorsnede stap-/trainingsmolen: circa 12-20m (afhankelijk van het aantal paarden)¹.

Paddocks

Een paddock is een ruimte waar een of meerdere paarden ter ontspanning en naar eigen inzicht vrij kunnen bewegen. Paddocks worden met name in de nattere maanden van het jaar gebruikt, wanneer de weide te glad wordt en het gras niet of nauwelijks meer groeit. Door een zandbodem kunnen de paarden in een paddock toch veilig en droog vrij bewegen wanneer dat in de weide niet (meer) mogelijk is.

De Sectorraad Paarden en de Vereniging Nederlandse Gemeenten adviseren een oppervlak van circa 360m² per paard aan te houden.

Weide

De weide biedt, net als de paddock, voldoende ruimte aan het paard om te voldoen in zijn natuurlijk behoefte aan vrije beweging. Het grootste verschil met een paddock zit in de bodem: in een weide is die uiteraard van gras, waar het paard van kan eten. Regelmatige weidegang is zeer belangrijk voor paarden en komt tegemoet aan de oorspronkelijke leefwijze van het paard³.

Afrastering

Zowel een paddock als een weide moeten worden afgerasterd om te voorkomen dat het paard op eigen initiatief het terrein kan verlaten. De afrastering van weidepercelen dient, gelet op het vluchtgedrag van paarden, veilig, hoog, sterk en goed zichtbaar te zijn. Hoeken van de percelen kunnen beter worden afgerond, zodat een paard nooit door een ander kan worden klemgezet.

Een afrastering van prikkeldraad, gladdraad of gaas is voor paarden ongeschikt, omdat deze materialen weinig opvallend zijn en vooral onveilig. Prikkeldraad is scherp en kan ernstige verwondingen veroorzaken tot de dood toe. Gaas is gevaarlijk

omdat een paardenhoef erin verstrikt kan raken, waardoor de kans op verwondingen groot is. Beter materiaal zijn bijvoorbeeld rubberband, schriklint of hout³.

¹ Sectorraad Paarden en Vereniging Nederlandse Gemeenten, *De Paardenhouderij in het omgevingsrecht, handreiking voor de praktijk*. 2014.

² Federation Equestre Internationale, *Olympic and Paralympic Games Equestrian Venue and Operational Requirements. First edition*. 2015. 2.7 Dressage Arena

³ Kennisbank Vereniging Eigen Paard, Huisvestingvormen voor Paarden.

Hout is goed zichtbaar en daardoor een veel gebruikt materiaal als hoofdafrastering voor paardenweiden en paddocks. Gewolmaniseerd hout is ongeschikt aangezien paarden nog wel eens willen bijten in een houten afrastering. Om dit te voorkomen kan een schrikdraad op het hout aangebracht worden. Blijkt dit niet voldoende te werken, dan kan het schrikdraad gemoniteerd worden op afstandshouders. Dit voorkomt ook het schuren tegen de afrastering. Het aantal houten liggers kan variëren van twee tot drie en van half rond tot rond. Dat laatste heeft de voorkeur⁴.

Voor de hoogte van de omheining van een weide wordt 1,5m aanbevolen⁵. Volgens het Handboek Veilig Paardrijden dient de omheining van de buitenrijbaan ten minste 1 meter hoog te zijn. Wanneer een buitenrijbaan uitsluitend als dressuurbaan wordt gebruikt, is een lage afscheiding van 30cm tot 40cm hoog voldoende, omdat deze slechts de grens van de baan aangeeft. In dit geval is een voldoende hoge afrastering om het terrein vereist om te voorkomen dat een paard op eigen initiatief het terrein kan verlaten⁵.

Opslag

Hooi en strooisel

De opslag van ruwvoer en strooisel moet zodanig zijn dat de kwaliteit tijdens de opslag niet vermindert door regeninslag, lekkage en dergelijke. Elke goed overdekte en goed bereikbare ruimte kan voor de opslag van ruwvoer en stro worden gebruikt. Vanwege brandgevaar is een goede afscheiding gewenst tussen de hooi- en/of stro-opslag en ruimten voor andere bestemmingen⁵.

Materieel

Ook voor opslag en/of stalling van machines, werktuigen en transportmiddelen ten behoeve van het paardenbedrijf is een gemakkelijk bereikbare en overdekte bergruimte nodig⁵.

Mest

Mestopslag dient zo gesitueerd te zijn dat deze goed bereikbaar is en op voldoende afstand van gevoelige bestemmingen ligt⁵.

⁴ Kennisbank Vereniging Eigen Paard, Huisvestingvormen voor Paarden.

⁵ Sectorraad Paarden en Vereniging Nederlandse Gemeenten, *De Paardenhouderij in het omgevingsrecht, handreiking voor de praktijk*. 2014.

Huidige situatie

Op dit moment zijn op het perceel de genoemde benodigde voorzieningen aanwezig. Met deze faciliteiten op haar thuisbasis heeft Sanne dag in, dag uit kunnen werken aan haar sportieve aspiraties. Het leidde in 2011 tot haar eerste nationale titel (er zouden er nog drie volgen), in 2013 tot goud op de Europese Kampioenschappen en in 2014 werd ze zelfs tot Wereldkampioene gekroond. In 2016 bereikte Sanne het hoogst mogelijke in de sport: ze wist de Paralympische titel binnen te slepen.

Aanwezig zijn:

- Een binnenstal met wasplaats. De reeds aanwezige paardenstallen op de locatie voldoen aan die vereiste: zij zijn 12m². Het bijgebouw dat in 2007 gerealiseerd is, biedt behalve twee stallen ook ruimte aan een wasplaats, waar de paarden worden verzorgd en op- en afgezaagd voor en na de trainingen. Een solarium is aanwezig.
- Een buitenrijbaan met de afmetingen van de Paralympische wedstrijdrijbaan. Deze wordt enkel als dressuurrijbaan gebruikt en is daarom slechts voorzien van een lage, natuurlijke afrastering in de vorm van een ligusterhaag.
- Twee paddocks, waar de paarden in het najaar en de winter toch voldoende vrij kunnen bewegen wanneer de weide niet toegankelijk is.
- Weide, om de paarden in de zomerdag de kans te geven in hun natuurlijke behoefte tot grazen en vrij bewegen te voldoen.
- Zowel paddocks als weide zijn omheind met een houten afrastering die nergens hoger is dan 1,50m. Vanwege de ongelijkheid van het terrein (en de waterpas aangelegde omheining) is de hoogte van de omheining niet overal op het perceel even hoog. Uitgegaan is van een hoogte van

1,25m boven straatniveau. De houten afrastering is voorzien van nauwelijks zichtbaar stroomdraad ten behoeve van de veiligheid van de paarden. Er is gebruik gemaakt van twee liggers, die bovendien rond zijn. De inrit aan de westzijde van het perceel is afgesloten met een poort om te voorkomen dat de paarden, indien zij onverhoopt uitbreken, op eigen initiatief het terrein kunnen verlaten en op de openbare weg

terecht komen. Deze poort heeft een hoogte van 1,5m.

- Opslag voor hooi en strooisel vindt plaats in een schuurtje aan de westzijde van het terrein. Het is zonder vergunning geplaatst en betreft een verplaatsbare bouwkeet. Aan deze schuur is een overkapping gerealiseerd waaronder de (rode) paardenwagen grotendeels uit het zicht geparkeerd staat. Het is zo gesitueerd dat de aanvoer van hooi en strooisel per vrachtwagen mogelijk is over een verharding.
- Opslag voor materieel (tractor en weidesleep, kruiwagens et cetera) is momenteel gesitueerd in een schuurtje dat aan de westgrens van het bouwvlak wonen staat. Ook dit tweede schuurtje is zonder vergunning geplaatst.
- Opslag voor mest is zodanig gesitueerd dat eventuele overlast voor zowel voorbijgangers over het fietspad als de burens op nummer 12 wordt geminimaliseerd. De afstand tot de burens is ten minste 25 m. De mestopslag is over een verharding bereikbaar voor de knijperwagen die de opslag met regelmaat komt leeghalen.

Op het perceel, dat grenst aan het natuurgebied, komen diverse diersoorten rijkelijk voor. Het gaat dan in de eerste plaats om vogels, die worden aangetrokken door onder meer de mestopslag waar zij onverteerde granen zoeken. Het levert een schouwspel op van vele mussen, diverse vinken en mezen, sijzen, putters, roodborstjes, kwikstaarten, spreeuwen en spechten. In de stal broeden ieder jaar meerdere koppels zwaluwen, terwijl we op het meest zuidelijke deel van het perceel uilen, buizerds en andere roofvogels zien. Behalve vogels blijkt het perceel ook aantrekkelijk voor andere dieren: zo worden de vos, das, haas en soms, met wat geluk, zelfs reeën op het terrein gezien.

LANDSCHAP

Het landschap waar de locatie deel van uitmaakt ligt op de rand van Herperduin. Ook in landschappelijke zin is dit een rand. Namelijk de rand van de hoger gelegen dekzandrug die in de laatste ijstijd in de vorm van landduinen is ontstaan en de terrassen, afgezet door de Maas.

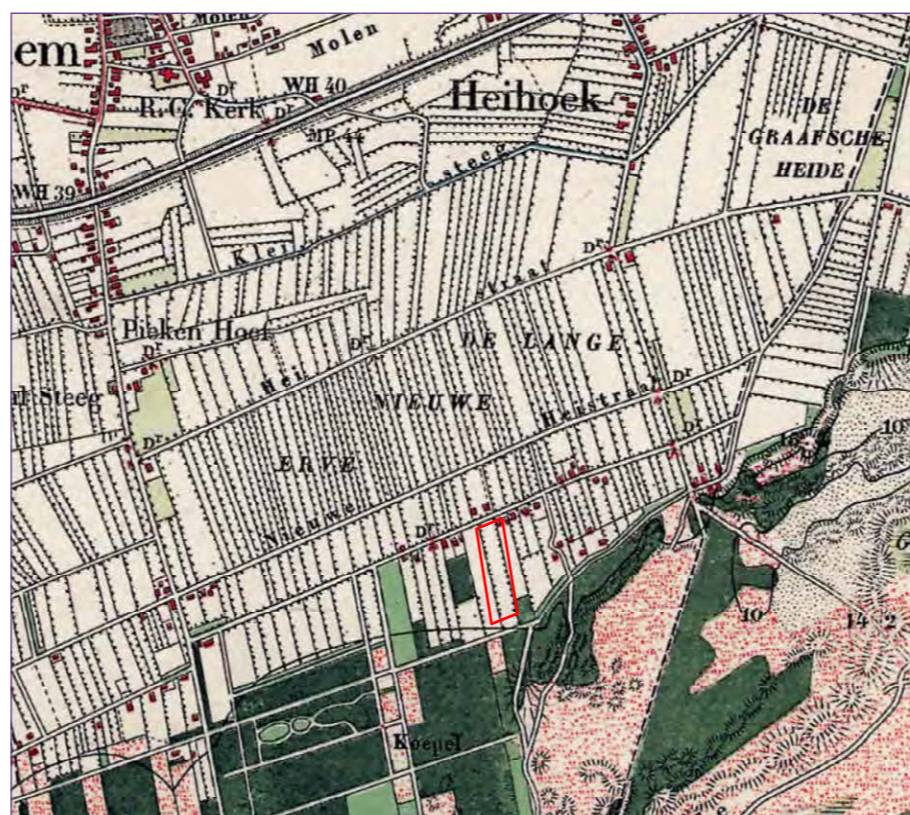
Dit gebied was oorspronkelijk nat als gevolg van kwel, die uittrad aan de rand van de hoger gelegen dekzandrug. Om het gebied bruikbaar te maken voor de landbouw werden dicht op elkaar slootjes gegraven, min of meer loodrecht op de dekzandrug. Op deze manier kon het overtollige water snel worden afgevoerd richting de Maas. Op de kaart van rond 1900 is dit patroon van smalle opstreckende kavels duidelijk zichtbaar. Tevens is op deze kaart zichtbaar dat op de perceelsranden

sprake was van beplanting (stippeltjes op de kaart). De beplanting had mogelijk de vorm van struweelhagen of smalle houtwallen. Ten westen van de locatie ligt een gebiedje met een dergelijk patroon van smalle beplantingsranden.

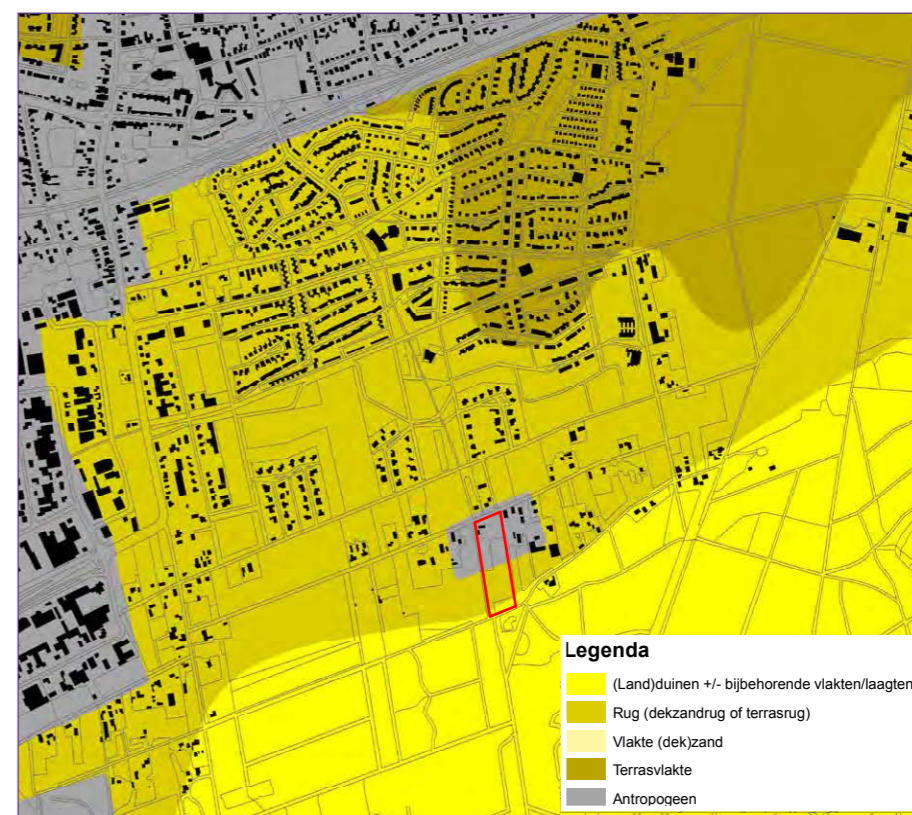
Op dit moment is de Heistraat een laan aan de rand van Berghem, waaraan een lint van bebouwing staat. Het zicht op de bossen aan de zuidzijde is hier en daar mogelijk, maar wordt op veel plaatsen geblokkeerd door grote stallen, schuren of beplanting in tuinen. De bebouwing concentreert zich daarbij logischerwijze aan de weg, waarbij de woningen het dichtst aan de weg staan en schuren en stallen verder naar achteren. Veel van de kavelrandbeplanting is in de loop der tijd verdwenen.

Topografische kaart huidige situatie

Topografische kaart rond 1900

Geomorfologische kaart

BELEID

Ten aanzien van het buitengebied kent de gemeente Oss twee belangrijke beleidsstukken, de Nota Landschapsbeleid¹ en de Natuur- en Landschapsvisie Oss². Beide beleidsstukken zoomen in op het gebied waar de planlocatie deel van uit maakt. In de Natuurvisie wordt het gebied aangeduid als 'Het land van dassen en struweel'. Belangrijk in dit gebied is het versterken van de ecologische kwaliteit en de recreatieve waarde door het realiseren en stimuleren van de aanleg van kleine landschapselementen als houtsingels, hagen en solitaire. Ook de aanleg van erfbeplanting en boomgaarden versterkt het oorspronkelijk kleinschalige karakter van het landschap.

In de Nota Landschapsbeleid wordt het gebied aangeduid als dekzandrand. Ook hier wordt aangegeven dat het gebied zich

van oorsprong kenmerkte door kleinschaligheid met een half-open tot besloten karakter. Tevens wordt geconstateerd dat dit gebied onder druk staat van de verstedelijking en er verrommeling plaats vindt door stadsrandactiviteiten. Meer specifiek wordt over het gebied gezegd dat het zich kenmerkt door de smalle verkaveling loodrecht op Herperduin met lijnvormige houtwallen op de kavelgrenzen, die grotendeels verdwenen zijn als gevolg van ruilverkavelingen. Ontwikkelingsmogelijkheden voor dit gebied zijn toegespitst op het ontwikkelen en behouden van de genoemde kavelrandbeplanting door deze als voorwaarde op te nemen in bestemmingsplan-aanpassingen of door subsidiëren van bijvoorbeeld landschapspakketten.

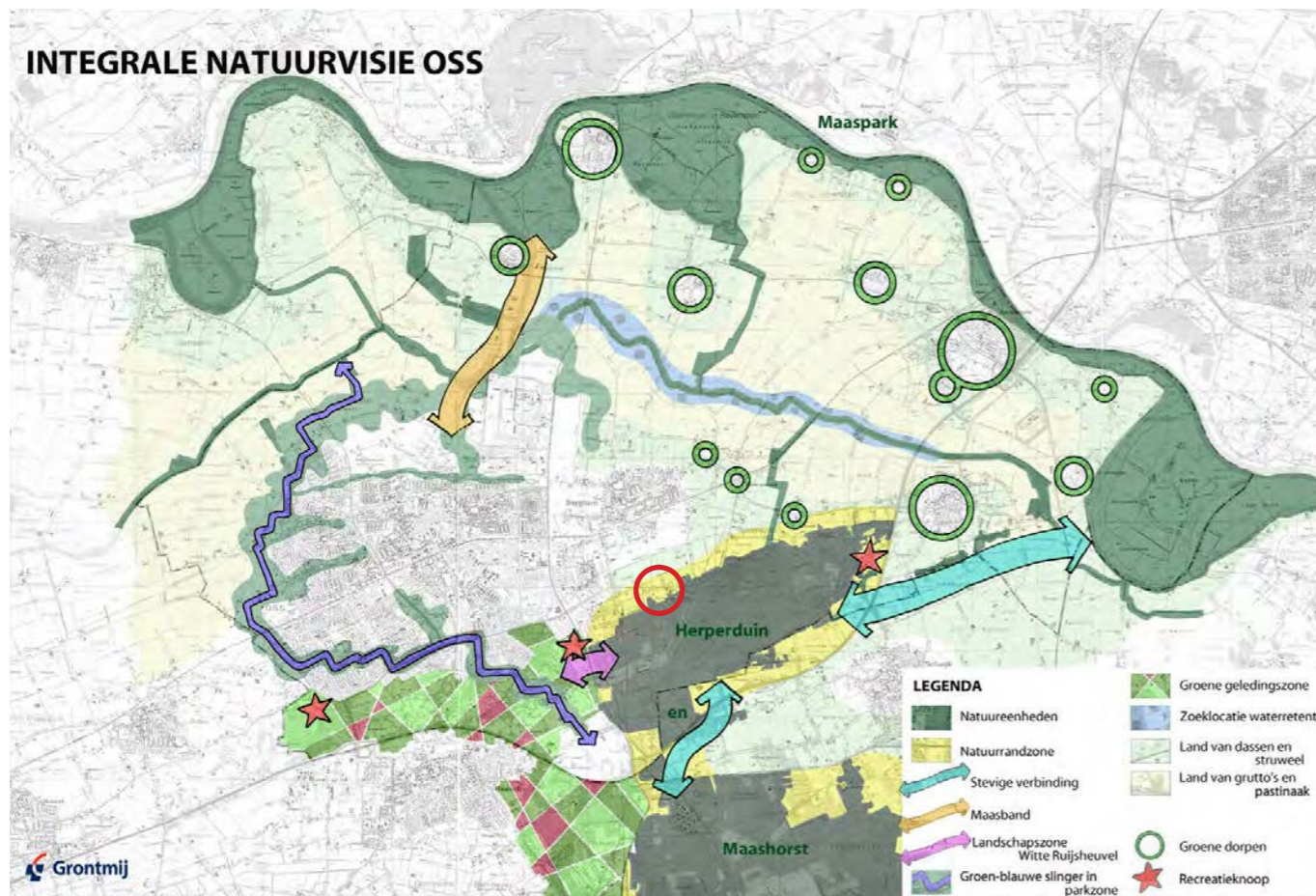
Naast het vigerende beleid heeft de gemeente in een aanvullende notitie randvoorwaarden meegegeven om tot een goede

landschappelijke inpassing te komen. De belangrijkste hiervan zijn:

- zicht op de bossen van Herperduin tussen nummer 10 en 12 door,
- beplanting tussen de rijbak en het fietspad, zodat het zicht op het zand aan het oog wordt onttrokken,
- lichtmasten aan de westzijde van de rijbak,
- de stap-/trainingsmolen handhaven op de bestaande locatie,
- verplaatsen van de paddocks naar het noordoosten,
- verkleinen van het oppervlak verharding tot een breedte van 3m en
- verwijderen van de twee schuurtjes.

1 Gemeente Oss, *Nota Landschapsbeleid 2015*, september 2015

2 Gemeente Oss, *Natuur en landschapsvisie Oss Uitvoeringsprogramma "over bossen, beesten en boerenland"*, januari 2005

Integrale Natuurvisie Oss

Landschapstypenkaart uit de Nota Landschapsbeleid

INPASSINGSPLAN

Uitgangspunten

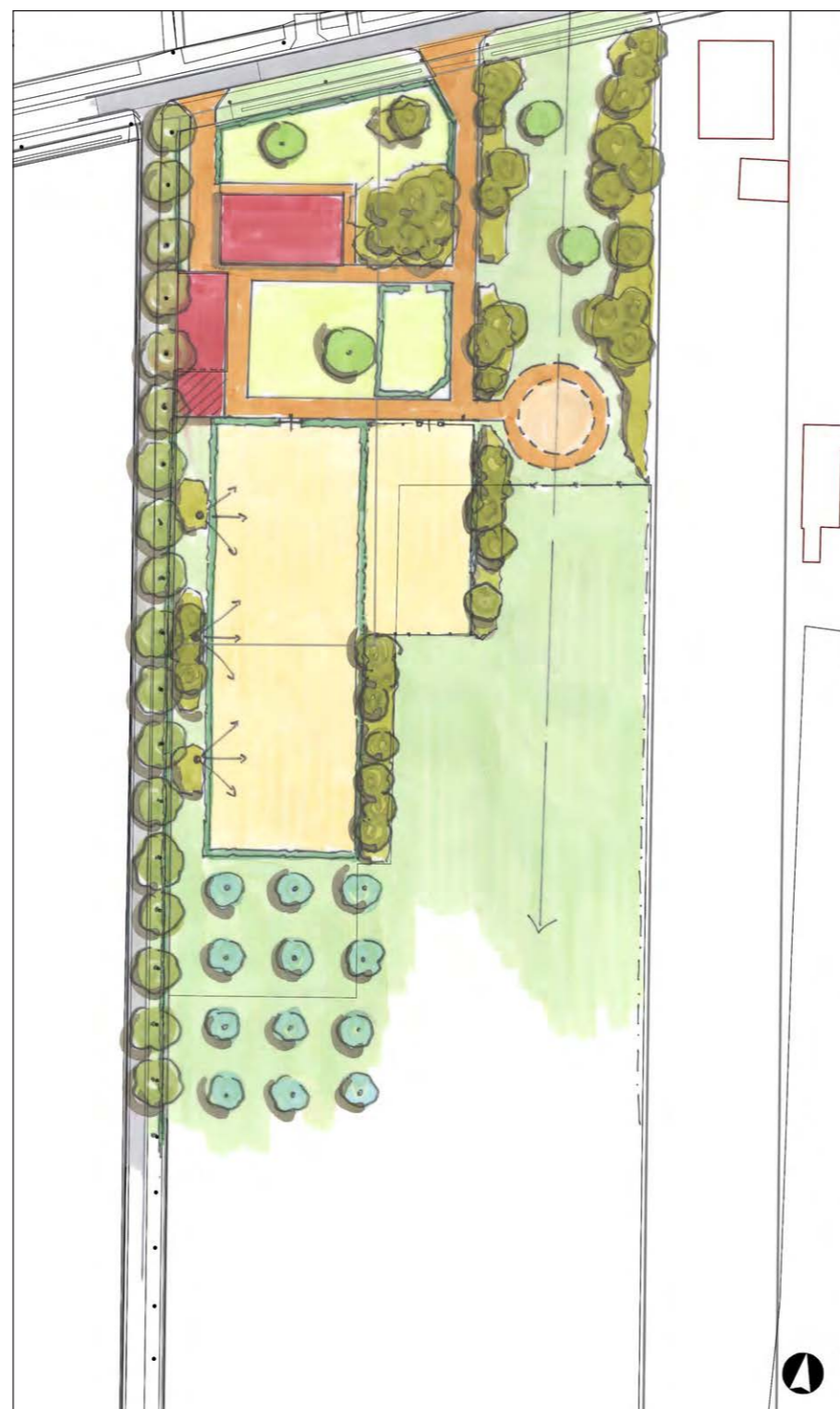
Ruimtelijk betekenen bovenstaande uitgangspunten dat bij het opstellen van het landschappelijk inpassingsplan er met name beplanting in de lengterichting van het perceel zou moeten komen te staan om op deze manier het opstreekende karakter van de verkaveling te versterken. Een lange zichtlijn over het perceel van noord naar zuid versterkt dit eveneens.

Daarnaast dient door middel van beplanting een aantal zaken aan het oog onttrokken te worden en moet op zoek gegaan worden naar een compacte positionering van de benodigde voorzieningen.

Variantenstudie

Bovenstaande uitgangspunten hebben geleid tot een tweetal varianten waarin telkens in meer of mindere mate aan deze uitgangspunten tegemoet is gekomen. Deze twee varianten verschillen met name in de ligging van de paddocks. In de ene variant, Breedte, is de nadruk gelegd op de breedte van het perceel door het verplaatsen van de paddocks in noordoostelijke richting. In de andere variant, Lengte, is de nadruk juist meer gelegd op het eerder al benoemde opstreekende karakter van de verkaveling. Deze variant creëert een onderscheid tussen een oostelijk en een westelijk deel van het perceel. In het westelijk deel zijn met name de verschillende voorzieningen geconcentreerd, terwijl het oostelijk deel vooral gras blijft.

Het model Breedte is op advies van de gemeente Oss nader uitgewerkt tot landschappelijk inpassingsplan.

Variant Breedte

Variant Lengte

Plan

In het plan wordt een blok gemaakt van de woning, de stal, de verharding en de tuinen (voortuin, achtertuin, moestuin) aan de westzijde van het perceel. Het bestaande bouwvlak zal in het bestemmingsplan zo worden aangepast dat de voorzieningen in dit blok binnen het nieuwe vlak passen. De twee schuurtjes waarin hooi, strooisel en materieel worden opgeslagen, worden afgebroken. Aan het bestaande stalgebouw wordt een uitbouw geplaatst om te voorzien in de opslagbehoefte. Door het verwijderen van de twee bestaande schuurtjes blijft aan de oostzijde een strook vrij om naar achteren te kunnen kijken. De enige voorziening die in dit deel ligt is de stap-/trainingsmolen, die door haar transparante karakter niet als belemmering werkt.

Niet alle voorzieningen hoeven binnen het bouwvlak gerealiseerd. De buitenrijbaan, mestopslag, paddocks en stap-/trai-

ningsmolen kunnen vanwege hun verschijningsvorm ook buiten het bouwvlak worden toegestaan¹.

De al decennialang aanwezige verharding, die voorheen functioneerde bij het gesaneerde agrarisch bedrijf, wordt gewijzigd. De inrit aan de westzijde wordt verplaatst en versmald. Achter het blok van gebouwen en tuinen zijn de rijbaan en de paddocks gepositioneerd.

Aan de westzijde van de kavel wordt beplanting aangebracht waarmee de lengterichting van de kavel wordt benadrukt. Tegelijkertijd dient deze beplanting als afscherming. Hiermee worden de rijbaan, de spiegel en de lichtmasten voor een belangrijk deel aan het zicht onttrokken.

¹ Sectorraad Paarden en Vereniging Nederlandse Gemeenten, *De Paardenhouderij in het omgevingsrecht, handreiking voor de praktijk*. 2014.

Aan de oostzijde van de rijbak is nog ruimte voor een smalle beplantingsstrook. Ook deze beplantingsstrook benadrukt de lengterichting van de kavel.

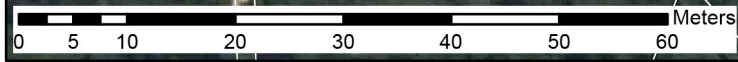
Met de realisatie van een kleine hoogstamboomgaard wordt het erf aan de achterzijde afgerond. Tegelijkertijd kan de boomgaard een rol vervullen als fourageergebied voor de das, die in dit gebied voorkomt. Ook de lijnvormige beplanting langs het fietspad speelt hierin een rol.

Naast de diverse toevoegingen die deel uitmaken van het landschappelijk inpassingsplan worden tevens een aantal zaken afgebroken of verwijderd.

- Twee schuurtjes worden afgebroken.
- De bestaande verharding wordt aanzienlijk verkleind.
- De niet-inheemse beplanting wordt verwijderd (zie ook de foto op pagina 4).
- De paddocks worden verplaatst.

Belangrijkste maatregelen uit het landschappelijk inpassingsplan

BEPLANTINGSPLAN

Ten aanzien van de te beplanten stroken wordt de volgende plantlijst gebruikt:

- Gewone lijsterbes Sorbus aucuparia
- Hazelaar Corylus avellana
- Meidoorn Crataegus monogyna
- Krentenboompje Amelanchier lamarckii
- Rode Ribes Ribes sanguineum
- Gelderse Roos Viburnum opulus
- Kornoelje Cornus sanguineum
- Sporkehout Rhamnus frangula
- Vlier Sambucus nigra
- Kardinaalsmuts Euonymus europaeus
- Hulst Ilex aquifolium
- Liguster Ligustrum vulgare

Bovenstaande beplanting wordt in een onregelmatig raster van 1,25 x 1,25m geplant. Daarbij worden groepen gemaakt van 3 tot 7 planten. Uitzonderingen hierop zijn de hazelaar en de vlier. Deze kunnen als solitaire tussen de groepen worden gezet, waarbij met name met vlieren spaarzaam moet worden omgegaan. Verder worden hulst en liguster die wintergroen zijn, danwel hun blad lang vasthouden met name ter hoogte van de te plaatsen spiegel ingezet. Bij de lichtmasten komt het zwaartepunt te liggen op de aanplant van de hazelaars en vlieren omdat deze vrij groot worden en na verloop van tijd de lichtmasten grotendeels aan het oog zullen onttrekken.

In het plan is ten slotte een zestal hoogstamfruitbomen opgenomen, bestaande uit een mengsel van appels, peren en kersen.

Een aantal van de genoemde planten: hazelaar, vlier, liguster, hoogstamboomgaard, kardinaalsmuts en krentenboompje.